

aan
Forum Standaardisatie

datum
21 mei 2014

pagina
1/4

Onderwerp
Decentralisaties

cc

afzender
Erik Dolle

Memo

Inleiding

In december heeft het Forum Standaardisatie gesproken over een verkenning naar de rol die het Forum bij de decentralisaties in het sociaal domein zou kunnen spelen. De vraag was daarbij of het forum naast haar gebruikelijke, volgende rol, een meer proactieve rol moet oppakken bij de ontwikkeling van de decentralisaties. Geconcludeerd is dat het Forum daarin terughoudend wil blijven en de verantwoordelijkheid voor standaardisatievoorstellen bij de verschillende betrokken partijen laat. Daarmee blijft het Forum bij haar primaire opdracht om adoptie van standaarden te bevorderen van bestaande standaarden. Wel vindt het Forum het zinvol om 'desgevraagd' dichter op projecten rondom de zorg en gemeenten te zitten. Hiermee zou het Forum ook eerder kennis op het gebied van standaardisatie en hergebruik van bestaande voorzieningen in projecten kunnen inzetten.

Dit memo is daarmee een vervolg op de verkenning van eind vorig jaar. Doel is om in overleg met KING een voorstel te doen in welke trajecten en op welk moment inbreng vanuit het Forum gewenst is.

Bevindingen

Er zijn verschillende gesprekken gevoerd met betrokkenen in organisaties die zich bezighouden met de decentralisatie in de zorg. Jeugdzorg en Participatie zijn buiten beschouwing gelaten, omdat het Forum in december heeft geconstateerd dat de grootste knelpunten in het Zorgdomein (AWBZ/WMO) zitten.

KING en gemeenten

Uit de gesprekken blijkt dat er veel verschillende projecten lopen, maar ook dat er nog geen overzicht is over het geheel, laat staan de standaardisatie vraagpunten. KING voert momenteel een Ketenanalyse externe gegevensuitwisseling uit, waarbij het gaat om het in kaart brengen van de gemeente overstijgende ketens voor de drie decentralisaties. Hiermee komt in beeld welke gegevens op welke wijze uitgewisseld zouden kunnen worden. Waar nodig kan dit vergezeld gaan met een advies over het gebruik van bestaande (open) standaarden. Echter, een uitgebreide standaardisatie-aanpak is vanwege de tijd niet realistisch. Wel wordt aangestuurd op hergebruik van wat beschikbaar is, zowel qua voorzieningen/ processen als standaarden. Voor de langere termijn wordt een roadmap opgesteld met wat er op standaardisatievlak in de komende jaren nog moet gebeuren. De eerste resultaten hiervan worden in het tweede kwartaal verwacht.

In het algemeen is men het er over eens dat het inrichten van nieuwe of uitbreiden van intermediaire functies (gegevensknooppunt, of gegevensmakelaars) kan helpen om gegevensstromen te standaardiseren en veilig te ontsluiten. Er zijn hiervoor verschillende modellen denkbaar, zoals "BKWI" en "Inlichtingenbureau", maar er is nog geen keuze gemaakt. Daarbij is het dan logisch als bestaande knooppunten of infrastructures worden hergebruikt. Dit bespaart niet alleen kosten, het is ook noodzakelijk vanwege de tijdsdruk en voorkomt een veelheid aan bilaterale afspraken. Doordat concrete stappen hiertoe pas nu worden gezet is de haalbaarheid per 1/1/2015 niet zeker. Forum en College zouden hergebruik van voorzieningen bij de decentralisaties extra kunnen benadrukken.

In de gesprekken bleek dat gemeenten (m.n. IMG100.000+ en KING) men wel zorgen heeft over de ontwikkelingen buiten de gemeenten. Men hoopt en verwacht dat er gestandaardiseerde afspraken komen voor de uitwisseling van gegevens en dat er knooppunten ontstaan, al dan niet op basis van hergebruik van bestaande knooppunten. Inmiddels hebben VNG en KING hier de eerste stappen voor gezet door het gesprek met het Inlichtingenbureau en Rinis aan te gaan over een nieuw in te richten gegevensknooppunt. Daarnaast maken gemeenten zich zorgen over de eenmalige gegevensoverdracht aan gemeenten die medio 2014 zou moeten plaatsvinden. Men ziet dit als een risico, maar ook dit onderwerp lijkt inmiddels goed belegd bij KING. Blijkbaar zijn gemeenten niet altijd op de hoogte van planning, aanpak en concrete stappen die KING zet. Realisatie is echter daarmee nog geen feit. Wanneer gemeenten hier knelpunten verwachten of grote risico's zien, dan is het zaak dat gemeentelijke bestuurders tijdig aan de bel trekken.

Op dit moment doen de vijf "living lab" gemeenten praktische ervaring op met het vormgeven van hun informatievoorziening. De VNG geeft aan dat het zinvol is om gevonden oplossingen, maar ook ervaren knelpunten op het terrein van gegevensuitwisseling te rapporteren aan het Forum en eventueel ter toetsing voor te leggen. Door KING wordt nu een referentiebestek geschreven voor een gemeentelijk regiesysteem. In het Programma van Eisen staan specificaties die gemeenten kunnen gebruiken om een regiesysteem aan te schaffen. Men zou het nuttig vinden als het Bureau Forum Standaardisatie adviseert over referentiebestekken of programma van eisen met als doel om te verifiëren of de juiste eisen met betrekking tot het gebruik van standaarden en voorzieningen worden gesteld.

Informatieberaad Zorg

Het ministerie van VWS is bezig met het inrichten van een Informatieberaad voor de Zorg. De reden om het Informatieberaad op te richten zijn:

- dat er in het zorgdomein veel problemen zijn op het gebied van de informatievoorziening zonder een concrete eigenaar;
- dat de minister vanuit haar stelselverantwoordelijkheid vindt dat er betere afspraken moeten komen over zaken als standaarden, knooppunten, registers en gegevenswoordenboeken;
- dat er teveel vrijblijvendheid is, daarom ook zullen bindende afspraken en/of besluiten worden gepubliceerd in de Staatscourant.

Ook in het licht van de decentralisatie in het zorgdomein en de wijze waarop gemeenten straks zorggegevens ontvangen, versturen en gebruiken is er voldoende aanleiding voor zo'n (bestuurlijk) Informatieberaad, al is de scope breder dan alleen de decentralisatie. Op dit moment zijn er projecten, zoals iWMO, waar onder de koepel van het platform IZO al aan standaardisatie wordt gewerkt. Het Informatieberaad zou juist een formele status kunnen geven aan de voorstellen die vanuit het IZO-platform komen.

Het Informatieberaad Zorg heeft als een van de doelstellingen om standaarden vast te stellen en van toepassing te verklaren. Primair voor het zorgdomein, maar het is voorstelbaar dat er standaardisatievoorstellen komen die verder gaan dan de zorg. In dat geval is het zaak een goede samenwerking en uitwisseling met het Forum Standaardisatie te hebben. Men wil gebruik maken van best practices zoals die door het Forum zijn ontwikkeld en/of worden gebruikt.

Conclusies en aanbevelingen

1. Er is op dit moment geen concrete vraag naar inzet van medewerkers van het Bureau Forum Standaardisatie bij de verschillende projecten. Er is geen proactieve actie nodig voor het status geven van open standaarden via de lijst, deze wordt voldoende bekend geacht.
2. Verzoek aan KING om in de communicatie over kwaliteitskaders met gemeenten, zoals handreikingen, en modeldocumenten voor bestekteksten, aan de (internationale) standaarden te refereren en te wijzen op de pas-toe-of leg-uit- en andere standaarden. Hierbij is de internationale ontwikkeling in standaarden vooral voor de cloud zeker relevant. Op verzoek kan BFS hierbij adviseren.
3. Oplossingen en knelpunten op het gebied van interoperabiliteit vanuit de Living labs worden voorgelegd aan het Bureau Forum standaardisatie. Waar nodig kan het Bureau oplossingen toetsen en van een advies over de bruikbaarheid voorzien.
4. Plaatsing en voordracht van voorzieningen voor de overweeglijst voorzieningen kan een stimulans zijn. Het Forum kan nogmaals benadrukken dat hergebruik van voorzieningen, zoals die worden beheerd door BKWI en Inlichtingenbureau, maar ook bijvoorbeeld MijnOverheid, of de kennis daarover, vanwege tijd- en kostenoverwegingen slim is.
5. KING verzoeken de resultaten van de “Ketenanalyse externe gegevensuitwisseling” nog voor de zomer te presenteren in een vergadering van het Forum, ook in relatie tot punt 3.
6. Standaardisatieproces van het Informatieberaad Zorg en het Forum en College Standaardisatie worden bij voorkeur op elkaar afgestemd. De gehanteerde criteria voor het beheer van standaarden worden bij voorkeur overgenomen door het informatieberaad Zorg. De rol van dit informatieberaad is een andere dan het Forum. Het Forum hanteert voor adoptie bevordering een lijst met te gebruiken bovensectorale (interoperabiliteits-) standaarden. Het informatieberaad zal **een duurzaam ingericht en beheerd zorgbreed informatiestelsel opleveren (een sectoraal platform)**. Het Forum neemt het initiatief om hierover met de kwartiermaker van het Informatieberaad tot nadere afstemming te komen.

Bijlage - Gevoerde gesprekken

- Ministerie van VWS, Project PRIO/Informatieberaad Zorg
 - Herko Coomans
- VNG
 - Bart Drewes
 - Cees Duivelaar
- KING
 - Peter Klaver
- Ministerie van VWS, programma iHLZ
 - Indra Henneman
 - Arthur van der Krabben
- Gemeente Den Haag
 - Rob Soeters (Projectleider Informatievoorziening en decentralisaties)
- IMG100000+ (Informatie management overleg voor 100.000+ gemeenten)
 - Chris Batist